

Museum Nordsjælland

Vision 2020 og strategi 2015-18



Indholdsfortegnelse

1. Baggrund	3
1.1. Museum Nordsjælland – historik og udgangspunkt.....	3
1.2. Formål med strategi og vision.....	3
2. Grundantagelser	4
3. Vision 2020	5
4. Grundlaget for strategiarbejdet	7
4.1. Institutionelle forhold.....	7
5. Indsamlingsstrategi	9
5.1. Indsamlingsstrategi – nyere tid.....	9
5.2. Indsamlingsstrategi – arkæologi.....	9
6. Registreringsstrategi	11
6.1. Registreringsstrategi – nyere tid.....	11
6.2. Registreringsstrategi – arkæologi.....	11
7. Bevaringsstrategi	12
7.1. Bevaringsstrategi – nyere tid.....	12
7.2. Bevaringsstrategi – arkæologi.....	13
8. Forskningsstrategi	14
8.1. Forskningsstrategi – nyere tid.....	15
8.2. Forskningsstrategi – arkæologi.....	16
9. Formidlingsstrategi	20
9.1. Mange formidlingsplatforme.....	20
9.2. Eksisterende udstillingssteder.....	20
9.3. Udstillingssteder under afvikling.....	21
9.4. Nye udstillingssteder.....	22
9.5. Særudstillinger.....	23
9.6. Udvikling af nye formidlingsformer.....	23
9.7. Formidling af ”Kongernes Nordsjælland”.....	24
9.8. Skoletjenesten i Museum Nordsjælland.....	24
9.9. Lokalarkiverne.....	25
9.10. Markedsføring.....	26
10. Forvaltningsstrategi	27
11. Resurser og organisation	28
11.1. Økonomiske resurser.....	28
11.2. Personaleresurser.....	28
11.3. Organisation.....	29
12. Opfølgning og evaluering	31
Bilag 1. Museum Nordsjællands magasin- og opbevaringssteder 2014	32
Bilag 2. Museum Nordsjællands udstillingssteder 2014	34

1. Baggrund

Museum Nordsjælland er et selvejende, statsanerkendt museum, der blev etableret 1. januar 2014 som en fusion mellem Folkemuseet i Hillerød, Hørsholm Egns Museum og Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre.

Museet ledes af en bestyrelse, som vælges for fire år ad gangen. Museet er organiseret i fire afdelinger, som hver har deres chef. Museets daglige ledelse består således af en direktør, en souschef samt afdelingslederne, der i fællesskab udgør museets chefgruppe.

I 2014 har museet 37 fastansatte medarbejdere. Heraf er lidt over halvdelen ansat på deltid, langt de fleste af disse på flexjob-ordningen. Herudover er der på timelønsbasis ansat frontpersonale. Der er knyttet et stort antal frivillige til museet, hvoraf mange er medlemmer af de fem museums- og arkivforeninger, som i deres vedtægter bl.a. har til formål at støtte Museum Nordsjælland.

1.1. Museum Nordsjælland – historik og udgangspunkt

De tre museer, som fusionerede ved årsskiftet 2013-14, var statsanerkendte lokalmuseer med hver deres geografiske virkeområde. Museerne varetog opgaver indenfor såvel arkæologi som nyere tid. Museerne i Gilleleje og Hørsholm var selvejende, mens Folkemuseet var foreningsdrevet. De var altovervejende drevet for kommunale og statslige midler. Det var på den nationale skala små museer med relativt beskedne offentlige tilskud og relativt få medarbejdere. Da en meget stor del af de danske, statsanerkendte museer nu er fusioneret, hører Museum Nordsjælland stadig til blandt de mindre museer.

Geografisk dækker Museum Nordsjælland følgende kommuner:

Vedrørende arkæologi: Allerød, Furesø, Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm og Rudersdal kommuner.

Vedrørende nyere tid: Allerød, Fredensborg, Gribskov, Hillerød og Hørsholm kommuner.

Museet er desuden lokalarkiv for Hørsholm Kommune og stads- og lokalarkiv for Gribskov Kommune.

1.2. Formål med strategi og vision

I efteråret 2014 har bestyrelsen og dele af medarbejderstaben ved Museum Nordsjælland gennemført en proces, som både har haft øje for den langsigtede vision frem mod 2020 og for det mellemlange sigte i form af denne strategiplan for perioden 2015-18, herunder strategiplaner for de fem museumssøjler.

Strategiplanen sætter rammerne for de kommende fire års handleplaner.

2. Grundantagelser

Museets strategiarbejde er båret af en række grundantagelser omkring økonomi og publikum.

Vi antager,

- at museets brugere i stigende grad forventer større oplevelser og mere involvering.
- at vi skal forholde os til oplevelsesøkonomien, hvor vi gennem målrettet markedsføring og produktudvikling skal ramme potentielle besøgendes behov.
- at Museum Nordsjælland med sin nye pondus kan være med til at sætte dagsorden lokalt og regionalt samt i den nationale museumsverden.
- at de kommunale og statslige driftstilskud som minimum forbliver på 2014-niveau.

3. Vision 2020

Museum Nordsjælland er resultatet af en politisk proces inden for museumsområdet. Fusionen af Folkemuseet, Hørsholm Egnsmuseum og Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre skete først og fremmest, fordi Kulturstyrelsen skærpede kravene til det arkæologiske arbejde. For at opfylde kravene, og dermed sikre, at arkæologien kunne bevares i nordsjællandsk museumsregi, var det nødvendigt enten at indgå en forpligtende samarbejdsaftale eller at fusionere de tre museer. Museernes bestyrelser og ledelser og de tre hjemkommuner valgte fusionen – bl.a. fordi den løsning ville styrke det samlede museumsarbejde. Samtidig var der fra mange sider – brugerne, kommunerne og museerne selv – et mere eller mindre udtalt ønske om forandringer, der gav ”mere museum for pengene”.

Det var således kombinationen af udefrakommende krav og et generelt ønske om et kvalitetsløft, der skabte museumsfusionen. Fusionen skete altså ikke, fordi der lå en overordnet og langsigtet idé bag skabelsen af Museum Nordsjælland.

Fusionen af tre museer er en kompliceret og krævende proces. I det første halvår af 2014 har opgaverne været koncentreret om museets organisering og om at få dagligdagen i den nye virksomhed til at fungere, så vi kan sikre det nødvendige kvalitetsløft. Efterfølgende er arbejdet med vision og strategier igangsat. Vi er – som det fremgår af det følgende – nået langt i betragtning af det korte tidsperspektiv, men der skal arbejdes videre, både med strategierne og særligt museets langsigtede visioner. Som et afsæt for museets ambitioner og det videre visionsarbejde formulerede styregruppen for fusionsprocessen i december 2013 denne vision:

Museum Nordsjælland skal være et regionalt kulturhistorisk videns-, forsknings- og formidlingscenter på højeste niveau. Museum Nordsjælland skal synliggøre den kulturhistoriske arv ved at deltage aktivt i samfundsdebatten og kulturlivet på både lokalt og nationalt plan.

I 2015 vil museet for alvor gå i gang med at udtænke langsigtede visioner – også længere frem end år 2020. Grundlaget for visionen skal skabes via diskussionsfora i museets medarbejderstab, ledelse og bestyrelse. Der planlægges også et eller flere ”visionsseminarer”, hvor også repræsentanter fra museets hjemkommuner og andre interessenter deltager.

Museet har dog allerede nu formuleret en række klare mål, der skal nås inden for de næste 4-5 år, mål som vi samlet kalder for ”Vision 2020”.

Det er Museum Nordsjællands vision, at vi på alle måder udfører vores arbejde på højeste kvalitetsniveau. Museet vil i 2020 have realiseret følgende mål:

Forskning

- Museum Nordsjælland medvirker aktivt til at styrke den samlede kulturhistoriske forskning i Nordsjælland.

- Museum Nordsjælland har en nationalt anerkendt forskningsprofil inden for yngre bronzealder/ældre jernalder og inden for fiskeriets kulturhistorie.
- Museum Nordsjælland har en internationalt anerkendt forskningsprofil inden for jægerstenalder og middelalder/renæssance.

Formidling

- Museum Nordsjælland er et nordsjællandsk kulturelt fyrtårn med et stigende antal brugere.
- Museum Nordsjælland deltager aktivt med faglig formidling inden for konceptet "Kongernes Nordsjælland".
- Museum Nordsjælland har videreudviklet det nuværende samarbejde med Gilleleje Bibliotek i det nye kulturhavsprojekt.
- Museum Nordsjælland har afklaret planerne for komplekset Frederiksgade 9-11 i Hillerød.
- Museum Nordsjælland har afklaret planerne for Museumsstrøget i Gilleleje, herunder et "Oktober '43 Museum".
- Museum Nordsjælland har færdigudviklet et koncept om museumsformidling baseret i Hørsholm Kommune.

Organisation

- Museum Nordsjælland udfører arbejdet med museumslovens fem søjler – indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling – på et højt kvalitetsniveau.
- Museum Nordsjælland har et sikkert værdigrundlag. Uanset hvilken rolle medarbejderen har på arbejdspladsen er den kendetegnet af respekt, tillid, engagement og troværdighed – udadtil såvel som indadtil. Vi opnår dette, fordi vi har et godt arbejdsmiljø med en god sikkerhedskultur, en høj professionalisme og er en rummelig arbejdsplads med social inklusion.

4. Grundlaget for strategiarbejdet

I 2011 blev Hørsholm Egnsmuseum kvalitetsvurderet af Kulturstyrelsen og opnåede en samlet bedømmelse som "tilfredsstillende" (de øvrige er "meget", "ikke helt" og "ikke tilfredsstillende"). Kulturstyrelsens samlede vurdering var, "at Hørsholm Egnsmuseums opgavevaretagelse er tilfredsstillende, men også væsentligt udfordret af flere forhold.... I dag er museets drift stabil, dog med et spinkelt økonomisk ressourcegrundlag. Museet har vanskeligt ved at løfte dele af sit forskningsfelt samt formidlingsopgaven, og har et usædvanligt lavt besøgstal". Museet havde ved fusionen ikke kunnet imødekomme Kulturstyrelsens anbefaling om at "tilvejebringe et mere robust økonomisk grundlag" samt "en udvidelse af de bygningsmæssige rammer".

Folkemuseet blev kvalitetsvurderet i 2005. Det var før styrelsen begyndte at tringraduere, men vurderingen vil nok have ligget i omegnen af "tilfredsstillende". De fleste forhold, som dengang nok ville have fået prædikatet "ikke helt tilfredsstillende" er lagt bag os, men andre forhold har desværre stadig ikke fundet deres løsning. Det er i de fleste tilfælde forhold, som handler om begrænsede udstillingsrammer, og som kræver kommunens aktive medspil. Herudover var styrelsen og museet allerede i 2005 opmærksomme på, at der var et stort registreringsefterslæb, som primært var affødt af, at museet aldrig havde haft en registrator ansat. Først ved indgangen til 2014 har der ved omprioriteringer kunnet skabes grundlag for en deltidsansættelse – nu i Museum Nordsjællands regi.

Også HHKC blev kvalitetsvurderet i 2005, og også her ville den samlede vurdering nok have ligget i omegnen af "tilfredsstillende". De da mindre tilfredsstillende forhold, bl.a. det samlede besøgstal og magasinforholdene, er der i stor udstrækning rettet op på.

Det er ambitionen, at museet ved den næste kvalitetsvurdering vil opnå den højeste bedømmelse, nemlig "meget tilfredsstillende", og at denne karakter vil blive givet for samtlige fem søjler i forhold til museumsloven, nemlig indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Ud over store investeringer i forbedrede udstillingsforhold vil ambitionen kræve en målrettet indsats inden for alle dele af museets aktivitetsfelter. Nedenstående delpolitikker vil medvirke til at sikre en opfyldelse.

I den nedenstående gennemgang, afsnit 5-9, er Museum Nordsjællands overordnede strategi for hver af de "fem museumssøjler" i planperioden kortfattet beskrevet. Hver strategibeskrivelse er delt i to, en for det historisk-etnologiske område og en for det arkæologiske område. Beskrivelsen bliver i de næste måneder fulgt op af en detaljeret beskrivelse af strategien for hver af de fem søjler. De arkæologiske strategier skal være indsendt til Kulturstyrelsen inden udgangen af 2015.

4.1. Institutionelle forhold

Som et museum med et ganske stort fagligt og geografisk virkeområde må Museum Nordsjælland have en paraplyfunktion i forhold til en stor del af det nordsjællandske kulturhistoriske arbejde. Museet vil tilstræbe at skabe fælles fora for alle interesserede, som arbejder med Nordsjællands kulturhistorie. Museet tilstræber et tæt formaliseret samarbejde med Teglværksmuseet i Nivå, med Rudersdal Museer i forhold til Vedbækfundene i henhold til Kulturstyrelsens anbefalinger samt med de nordsjællandske lokalhistoriske

arkiver og øvrige nordsjællandske museer. Det sidste gælder særligt Helsingør Kommunes Museer og Industrimuseet Frederiksværk, hvor det er aftalt, at Museum Nordsjælland dækker fiskeriets kulturhistorie fra Halsnæs til Helsingør. Ligeledes er der en aftale om, at Industrimuseet Frederiksværk dækker industrikulturen i Gribskov Kommune.

Museum Nordsjælland har et stort antal udstillingssteder spredt i sit virkeområde. I 2014 har museet 14 udstillingssteder, to arkiver samt seks magasinadresser. De mange udstillingssteder giver synlighed i virkeområdet, men er samtidig også driftsmæssigt relativt dyre. Tre af magasinadresserne vil der blive arbejdet hen mod lukning af i takt med at genstandene bringes i en stand, hvor de kan overføres til de tilbageblivende tre adresser (ét i hver af hovedbyerne). Der vil blive udarbejdet en bevaringsplan, så samlingerne opstilles på de magasiner, som – afhængig af genstandenes materialer og typer – giver de bedste bevaringsforhold. Samtidig må der arbejdes målrettet hen mod, at Museum Nordsjælland senest i 2025 har ét centralmagasin – evt. i et partnerskab med andre museer.

Museum Nordsjælland udarbejder sin første APV (arbejdspladsvurdering) i 2. halvår 2014. Den næste udarbejdes i 2018. I strategiperioden udarbejdes endvidere en beredskabs- og katastrofeplan samt en frivilligpolitik.

Museet forhandler pt. med de ni nordsjællandske kommuner, hvor vi har ansvaret for det arkæologiske arbejde. Målet er at nå frem til en fælles solidarisk abonnementsordning kommunerne imellem, så det sikres, at der til enhver tid er et arkæologisk grundberedskab. Der forventes en afklaring i løbet af efteråret 2014.

4.1.1 Museum Nordsjællands administrationsadresse

Museet blev ved etableringen opbygget efter hovedfunktioner ud fra en forventning om en lokalemæssig løsning, der ville understøtte denne organisation. Situationen vedrørende museets fremtidige administrationsadresse er imidlertid uafklaret.

Hillerød Kommune har fra starten af fusionsprocessen udtrykt ønske om, at Museum Nordsjællands hovedadresse og administration blev placeret i Hillerød. På et møde mellem de tre kommuners borgmestre i sommeren 2013 tilkendegav borgmesteren i Hillerød, at kommunen havde til hensigt at stille egnede lokaler til rådighed for museet. Hillerød Kommune har i den forløbne tid undersøgt forskellige muligheder, men det har ikke været muligt at finde en egnet bygning i kommunens eje. Kommunens holdning er nu, at den må på markedet for at leje en bygning, og på det grundlag meddelte Hillerød Kommune i august 2014, at den ikke alene kan bære udgift til at leje.

Museet bestyrelse har opfordret de tre borgmestre til at genoverveje sagen og til at træffe en beslutning i overensstemmelse med den oprindelige.

5. Indsamlingsstrategi

Indsamlingen er det første trin i museumsarbejdets femtrins-raket, indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Den er således forudsætningen for de øvrige fire trin, men de øvrige trin er også forudsætningen for indsamlingen. Hvis f.eks. museet ikke har ressourcer til at registrere de indsamlede genstande, giver indsamlingen ikke mening, ligesom allerede indsamlede genstande, som ikke har et forsknings- og formidlingspotentiale, bør indstilles til kassation. Ligeledes bør det grundigt overvejes, om museet skal modtage en genstand med et stort forsknings- og formidlingspotentiale, hvis genstandens bevaringstilstand samtidig gør, at det vil være særdeles omkostningstungt at bevare den. Sidst, men ikke mindst, bør indsamlingsstrategien forholde sig til muligheden for opbevaring "til evig tid", for det er dette museet garanterer, når museet indsamler.

Museet vil i sin indsamlingsstrategi prioritere indsamling af genstande m.v., som kan hjælpe til at belyse museets satsningsområder inden for forskning og formidling samt genstande m.v., som kan belyse forhold i museets virkeområde, der ellers ikke er passende dækket af museets samlinger. Strategien vil blive understøttet af indsamlingskampagner og undersøgelser.

5.1. Indsamlingsstrategi – nyere tid

På nyere tids området er indsamlingen præget af en stedse mere restriktiv praksis. Vi har stadig en forpligtelse til at foretage indsamling af repræsentativt materiale, der kan belyse forhold i museets virkeområde. Samarbejde med andre museer om en arbejdsdeling og specialisering skal imidlertid understøttes. Desuden vil indsamlingen på nyere tids området ske i tæt relation til de forsknings- og formidlingsmæssige prioriteringer. Indsamlingen fra nutiden, dvs. den nærmeste fortid, vil være prioriteret.

Museets indsamlingspolitik varetages af de respektive inspektører uanset deres tilknytning til forskellige afdelinger i museet og på tværs af disse. Denne indsamling foretages i samarbejde med samlingsafdelingen.

Indsamling til nyere tid skal primært knytte sig til museets overordnede specialer og/eller til specifikke forskningsemner.

En restriktiv indsamlingspraksis, der skal forhindre indkomst af irrelevante genstande i forhold til museets specialer og museets dækningsområde, bør derfor tilstræbes.

5.2. Indsamlingsstrategi – arkæologi

Indsamling af arkæologiske genstande sker primært ved udgravninger, men også ved hjemtagning af private oldsagssamlinger.

Museets arkæologiske indsamlingspolitik skal ses i relation til kulturarvsarbejdet og til de forskningsmæssige prioriteringer. Mht. kulturarvsarbejdet har museet på det arkæologiske område en forpligtelse til at foretage udgravninger i forbindelse med jord- og anlægsarbejder, når det på grundlag af

forundersøgelser, museets forskningsstrategi og de nationale strategier og prioriteringer forventes, at udgravningerne kan bidrage med ny viden. Vi kan i sagens natur ikke være sikre på, hvad de konkrete udgravninger rummer af genstande til indsamling. I forbindelse med de målrettede forskningsgravninger, som museet måtte udføre på grundlag af sin strategiske planlægning, kan indsamlingen til en vis grad planlægges og forudses, hvad angår materialekategori og kvantitet.

Som udgangspunkt hjemtages alt fundmateriale fra de arkæologiske forundersøgelser og udgravninger (flint, sten, keramik, knogler osv.). Efterfølgende kan der foretages en kassation af f.eks. dårligt bevarede genstande, som er uden særlig betydning. Kassationen foregår, inden genstandene registreres.

Prøvemateriale fra arkæologiske udgravninger til f.eks. naturvidenskabelige analyser registreres ikke som museumsgenstande, men som prøver. Det gør det formelt set lettere at kassere prøver, der ikke anvendes. Da ophobning af store mængder "gammelt" prøvemateriale på museets magasiner har udgjort et problem, fører museet nu en restriktiv politik for prøvetagning: Prøver skal udtages for at afklare specifikke problemstillinger, og større prøvemængder, som f.eks. jordprøver, skal "aktiveres" i forbindelse med bearbejdning af udgravningens fund og data, ellers kasseres de.

Museet modtager enkeltgenstande og samlinger fra private, når de hidhører fra museets geografiske ansvarsområde, herunder genstande, der skal videresendes til danefævvurdering på Nationalmuseet.

6. Registreringsstrategi

Museum Nordsjælland vil i strategiperioden udarbejde en detaljeret beskrivelse af sin registreringspraksis. Beskrivelsen vil også indeholde en beskrivelse af registreringshistorikken på de tre gamle museer.

6.1. Registreringsstrategi – nyere tid

Alle nyere tids genstande registreres i "Regin", således at forskere såvel som lægpersoner til hver en tid har adgang til at studere indholdet af museets samlinger.

Registreringsefterslæb i to af de gamle museer skal være indhentet senest oktober 2016.

I forbindelse med at der frigives personale fra registrering af efterslæbet i slutningen af 2016, påtænkes det at få registreret museets håndbogsbiblioteker og lagt data ud, så de er tilgængelige i det mindste for museets ansatte inden udgangen af 2018.

6.2 Registreringsstrategi – arkæologi

Som et gode skal det indledningsvist nævnes, at museet ikke har et nævneværdigt beretningsefterslæb fra arkæologiske udgravninger. Dog foreligger der et fundmateriale fra ældre udgravninger af to stenalderboplads, "Salpetermosen" og "Nivågård", som kun er delvist registreret og bearbejdet. Hvad Nivågård-bopladsen angår, er det planen at udbyde sektioner af udgravningen i forbindelse med kommende bachelorprojekter på Københavns Universitet, således at registreringen gradvist kan afsluttes. Der vil i strategiperioden blive lagt en plan vedrørende registrering og bearbejdning af fundene fra Salpetermose-bopladsen.

I 2015-2016 afsætter samlingsafdelingen ét årsværk til færdiggørelsen af registrering af fund fra stenalderbopladsen "Nivå 10" til brug for forskning.

Registreringen af fund fra arkæologiske udgravninger følger standarden for danske museer. Genstande og fundoplysninger registreres i en række nationale databaser: Udgravningsberetninger, herunder genstande, inddateres i den fællesmuseale database "Museernes UdgravningsData" (MUD). Herfra overføres data til "Regin" og "Museernes Samlinger". Alle lokaliteter registreres i Kulturstyrelsens database "Fund og Fortidsminder", hvortil udgravningsberetninger og andre relevante rapporter også uploades. Genstande fra en række store udgravninger af stenalderboplads registreres dog i interne databaser, hvorfra fundlister udtrækkes som PDF-filer, der oplades til "Museernes Samlinger".

Der skal ske en harmonisering af den registreringspraksis, der er anvendt i de tre tidligere arkæologiske afdelinger.

7. Bevaringsstrategi

Museum Nordsjællands samlinger opbevares i dag på mange forskellige adresser spredt ud over museets virkeområde, dels i udstillinger, dels på magasiner. En fortegnelse over magasinerne findes i bilag 1. Der er meget stor forskel på, hvor egnede de enkelte magasiner er til formålet, både med hensyn til klima og til sikkerhed.

Mængden af museumsgenstande på Museum Nordsjælland er stor og varieret. De mange opbevaringssteder vanskeliggør overblikket over både relevans og bevaringstilstand i samlingen.

Det samlede overblik sløres yderligere af en – endnu – ikke helt opdateret registrering.

7.1 Bevaringsstrategi – nyere tid

Museum Nordsjælland råder i dag over fire magasiner, som – i lidt varierende grad – giver gode bevaringsforhold for samlingerne og af hvilke to er af ganske betydelig størrelse. Herudover har museet et mindre magasin, hvor bevaringsforholdene med mindre forbedringer kan gøres acceptable.

Hertil kommer fire mindre lokaliteter, der ikke kan beskrives som magasiner, men opbevaringssteder. Det er planen, at disse lokaliteter rømmes i strategiperioden.

Endelig har museet Ramløse Hestevognsmagasin, hvor vognene fra det nu nedlagte Helsingør Hestevognsmuseum er placeret.

Det er ambitionen, at Museum Nordsjælland i næste planperiode 2019-2022 har omplaceret sine samlinger, således at genstandsmaterialer og -typer i optimalt omfang modsvarer de til rådighed stående magasiners klima, herunder at bestemte genstandstyper, f.eks. malerier, ikke opbevares på flere adresser.

Det er målet, at Museum Nordsjælland senest i år 2025 har et lavenergi fællesmagasin, som kan rumme museets samlinger frem til år 2100.

Museum Nordsjælland vil i strategiperioden påbegynde udarbejdelse af en prioriteret bevaringsplan, herunder en kassationsplan. Dette skal sikre fundamentet for en sikker samlingsforvaltning. Det vil være planens mål, at alle museets genstande inden for en angivet tidshorisont, opbevares i en tilstand og under forhold, hvor de til enhver tid kan anvendes til forskning og formidling.

Indtil udgangen af 2016 vil den primære opgave for museets samlingsafdeling være at få indhentet de registreringsefterslæb, Museum Nordsjælland har arvet fra de gamle museer. En fuldstændig digital registrering vil lette arbejdet med at udfærdige kassationslister og tilstandsvurderinger.

7.2. Bevaringsstrategi – arkæologi

Materialetyper skal opdeles således, at hver genstandstype opbevares i et klima, der er optimalt for det pågældende materiale.

Aflevering af fund til centralmuseer (f.eks. zoologisk materiale til Statens Naturvidenskabelige Museer og antropologisk materiale til Panum Institutet) vil formindske pladskravene i magasinerne noget.

De tre tidligere arkæologiske afdelinger har haft en lidt forskellig praksis omkring håndtering og opbevaring af arkæologisk genstandsmateriale. I planperioden skal der udarbejdes retningslinjer for en ensartet håndtering, pakning og magasinering af genstande.

Konservering af både arkæologisk materiale og nyere tids genstande foretages for nærværende på Bevarings Center Øst. Mindre opgaver, der ikke kræver et fuldt udrustet værksted, kan foretages internt.

8. Forskningsstrategi

De tre fusionerede museer har gennem årene stået bag en ret betydelig forskning, både kvantitativt og kvalitativt. Det har skabt en stærk tradition for populær formidling af forskningsresultaterne, men ikke nogen stærk tradition for publicering af forskning. Den forskningspubliceringsmæssige indsats var primært koncentreret om det arkæologiske område, særligt jægerstenalder og middelalder/renæssance. Svagere var den historisk-etnologiske forskningspublicering, som i en årrække kun har været af beskedent omfang.

Grundene til ovennævnte forhold skal søges i, at forskningen på de små museer har været under pres fra institutionernes øvrige opgaver, særligt formidlingsopgaver og administrative opgaver. Desuden har museerne været for små til at etablere selvstændige forskningsmiljøer. Endelig har basisbevillingernes størrelse været en barriere for prioriteringen af forskningen.

Med fusionen er der skabt et udgangspunkt for, at forskningen kan styrkes. I første omgang er det sket via museets organisationsplan i afdelingen Forskning & Forvaltning, hvor der er afsat personaleresurser til at udvikle og facilitere museets forskning på tværs af afdelingerne, herunder at støtte op om det ofte tids- og resursekrævende arbejde med at lave ansøgninger. Infrastrukturen omkring ansøgningsprocessen er således oprustet.

Museets forskning tager udgangspunkt i museets samlinger og arkiver, herunder deres udspring i den nordsjællandske historie og det nordsjællandske kulturlandskab samt de menneskelige relationer i dette geografiske og tidsmæssige rum. Resultaterne perspektiveres i relevant omfang regionalt, nationalt og internationalt. Forskningen understøtter Museum Nordsjællands formål og aktuelle mål. Forskningen følger kriterierne for det almene forskningsbegreb om originalitet, transparens og gyldighed.

Forskningsstrategien 2015-18 har som overordnet mål at styrke opbygningen af et forskningsmiljø, som modsvarer Museum Nordsjællands ansvarsområde og størrelse. Strategien skal medvirke til at hæve det faglige niveau ved at koncentrere indsatsen inden for få, definerede områder og medvirke til en yderligere systematisering af museets forskning. Målet er at kunne varetage forskningsopgaver af en passende kvalitet og volumen i samspil med de øvrige institutioner på området, herunder hovedmuseerne og Kulturstyrelsen samt de væsentligste eksterne aktører i form af universiteterne, Statens Arkiver og relevante lokal- og kommunearkiver samt relevante udenlandske samarbejdspartnere. Strategien skal skabe et øget fokus, som i samspil med de nævnte parter skal søge at åbne mulighed for øgede forskningsbevillinger, både i form af nationale midler og midler fra EU.

Det er museets ambition, at vi i planlægningen af forskningsprojekter søger at frigøre de aktuelle medarbejdere fra øvrige arbejdsopgaver i sammenhængende perioder, så der gives gode vilkår for at skabe forskningsresultater.

Det er museets ambition, at der i planperioden via museets drift sikres mindst fire årsværk til arkæologisk forskning fordelt på flere medarbejdere. Målet er, at museet som minimum lever op til Kulturstyrelsens krav for arkæologisk forskning og publicering. Museet understøtter via afdelingen Forskning & Forvaltning

endvidere medarbejderinitierede forskningsfelter med henblik på at rejse eksterne forskningsmidler til frikøb.

Museum Nordsjællands struktur og nuværende ressourcer til forskningen inden for nyere tid er ikke tilstrækkelig til, at museet kan leve op til sine forskningsmæssige forpligtelser. Museet vil derfor i planperioden etablere et forskningsmiljø inden for nyere tid og vil i den samlede prioritering tage hensyn til behovet for flere ressourcer til området. Museet vil i begyndelsen af 2015 skabe en organisatorisk ramme om arbejdet med nyere tid med en veldefineret ledelse. Lokalarkiverne skal så vidt muligt integreres i det samlede museumsarbejde til gavn for nyere tids-arbejdet. Museet vil desuden arbejde systematisk for at tiltrække eksterne forskningsmidler til området.

Museet vil prioritere forskningsemner, der går på tværs af medarbejdernes faglige baggrund, og forskningsprojekter, der indeholder en plan for publicering og formidling af forskningsprojektet. Det skal tilstræbes, at forskningspublicering sker i danske eller internationale anerkendte tidsskrifter, antologier eller monografier. Museet understøtter forskningsmedarbejdernes deltagelse i faglige netværk og forpligtende samarbejder, der bidrager til museets forskningssatsninger.

Et fagligt personale med kvalifikationer på ph.d. niveau er i stigende grad en nødvendighed for at kunne deltage i væsentlige forskningsprojekter og for at kunne tiltrække midler til forskningen. Museet vil derfor, alt andet lige, tilstræbe at ansætte medarbejdere på ph.d.-niveau. Som led i at fremme og kvalificere forskningen på museet ønsker Museum Nordsjælland som en del af forskningsstrategien at støtte ph.d.-projekter. Museet tilstræber, at medarbejdere med ønske om og potentiale til at kvalificere sig til forskerniveau ved at gennemgå et ph.d.-forløb gives mulighed herfor.

Endelig er det ambitionen, at museet deltager i udgivelsen af en videnskabelig skriftserie, der er på Forskningsstyrelsens autoritetsliste. Museet har i den anledning et samarbejde med de øvrige nordsjællandske kulturhistoriske museer. Handleplanen for dette samarbejde siger: "Formålet med samarbejdet om fælles forskningspublikation er at fremme mulighederne for forskningsbedømmelse og publicering af resultaterne af museernes forskningsindsats".

8.1. Forskningsstrategi – nyere tid

Som ovenfor nævnt vil Museum Nordsjælland i 2015 opgradere og styrke nyere tids-området. Det er derfor hensigtsmæssigt at udskyde planlægningsfasen for nye, resursekrævende forskningsprojekter til 2015 med henblik på gennemførelse af projekterne i 2016 og følgende år.

I 2015 vil museet koncentrere sig om at få afsluttet udvalgte, eksisterende forskningsprojekter ud fra denne betragtning:

Museum Nordsjælland er skabt på grundlag af tre mindre museer, der hver for sig har bedrevet forskning inden for nyere tid. Forskningsresultaterne er primært formidlet i museernes årbøger, gennem udstillinger og foredrag mv. og er kun i meget beskedent omfang publiceret på en måde, så det kan anerkendes som

forskning. Det er vigtigt at få fastholdt og afsluttet den eksisterende forskning, ikke mindst fordi de af museets medarbejdere, der har stået for forskningen inden for nyere tid, nærmer sig pensionsalderen.

Konkrete projekter i 2015

- Planlægning af forskningsprojektet "Gilleleje oktober 1943". Med udgangspunkt i en analyse af begivenhederne i Gilleleje i forbindelse med overførslen af jøder til Sverige belyses spørgsmålene om, hvad det er for nogle mekanismer i den sociale struktur, der kommer i spil, og hvordan aktørerne selv opfatter deres rolle og indsats, når lokalsamfundet kommer under pres. I forbindelse med delprojektet vil der blive søgt samarbejde med Dansk institut for internationale Studier.
- Folkeskolen mellem land og by i Nordsjælland.
Der afsættes ¼ årsværk til afslutning af en afgrænset del af det igangværende projekt. Resultatet skal formidles i museets årbog.

8.2. Forskningsstrategi – arkæologi

Den arkæologiske forskningsstrategi omfatter tre projekter, der kronologisk dækker perioderne ældre stenalder, yngre bronzealder/ældre jernalder og renæssancen. Projekterne vedrørende ældre stenalder og renæssancen er valgt, fordi museet her har en særlig styrke og allerede har markeret sig nationalt og internationalt i kraft af bl.a. videnskabelige artikler og samarbejde med danske og udenlandske forskere. Projektet vedrørende yngre bronzealder og ældre jernalder er imidlertid valgt som museets væsentligste arkæologiske forskningsprojekt, hvad angår tildelingen af årsværk. Det skyldes, at museets samlinger rummer et meget stort og for det meste uudnyttet kildemateriale fra perioderne. De fleste af museets igangværende – og ganske sikkert også kommende udgravninger – relaterer sig også til disse perioder, og et samlet forskningsprojekt vil både perspektivere og opkvalificere undersøgelserne.

Det er museets ambition, at de dele af de tre forskningsprojekter, der ligger inden for planperioden 2015-2018, gennemføres via museets driftsmidler og for eksterne midler, der allerede er bevilget. De enkelte projekter kan udvides, hvis der tilvejebringes yderligere eksterne midler.

8.2.1. Nordøstsjællands stenalderfjorde

Projektet skal belyse stenaldermenneskenes skiftende livsvilkår, dagligliv og riter i forbindelse med bosættelserne ved stenalderfjordene langs Nordøstsjællands kyster. Den kronologiske ramme er senmesolitikum, dvs. Kongemose- og Ertebøllekultur (ca. 6400-4000 f.Kr.). Projektet baserer sig på bearbejdning af eksisterende datamateriale suppleret af et begrænset, målrettet feltarbejde. Projektet er et tværvidenskabeligt samarbejde mellem først og fremmest arkæologi, kvartærzoologi og human antropologi.

Museets ansvarsområde rummer flere fossile stenalderfjorde, som har leveret arkæologiske fund af international klasse, det gælder først og fremmest stenalderfjordene ved Vedbæk og Nivå. De to fjorde, og flere andre nordøstsjællandske stenalderfjorde, rummer stadig et umisteligt arkæologisk kildemateriale i form af velbevarede bopladser og grave. På den baggrund er det naturligt, at museet tydeligt markerer sig i det danske og internationale mesolitiske forskningsmiljø.

Nivåfjorden

I planperioden prioriteres den fortsatte bearbejdning af fundmaterialet fra bopladsen "Nivå 10" højest. Udgravninger, som blev udført i årene 1995-2006, afdækkede bl.a. fire hyttetomter, der må anses for at være blandt de bedst bevarede og bedst dokumenterede fra Europas senmesolitikum. Omkring hytterne er der fundet 12 samtidige grave med skeletrester af 15 individer. Kombinationen af hytter og grave giver en sjælden mulighed for at studere relationer mellem det daglige og det rituelle liv i jægerstenalderen.

Det igangværende samarbejde med danske og udenlandske forskere fortsættes i planperioden. Det gælder bl.a. bestemmelse og analyse af det zoologiske og antropologiske materiale (herunder DNA-analyser), gravanalyser og analyser af benredskaber.

Sideløbende med bearbejdningen påtænkes der udført en begrænset udgravning på "Nivå 10", der dels skal afgrænse bopladsen og dels skal afklare specifikke topografiske og geologiske spørgsmål. Samtidig vil der blive udgravet endnu en – formodet – grav. Udgravningen udføres i givet fald i 2015 eller 2016.

Lokaliteten er allerede markeret internationalt på konferencer og i artikler. I planperioden publiceres der yderligere to-tre artikler i internationale tidsskrifter eller konferenceberetninger, evt. i samarbejde med andre forskere. Der påtænkes også udgivet en monografi, evt. som ph.d.-afhandling, i den følgende planperiode, 2019-2022.

Vejlebro

Museet modtog i 2014 fundmaterialet fra den senmesolitiske boplads "Vejlebro" ved Arresø, som også udgjorde en af stenalderfjordene. Materialet er ikke som sådan indlemmet i museets samlinger, men er deponeret af Nationalmuseet på ubestemt tid. Fundene omfatter bl.a. meget velbevarede genstande af ben og tak. Baggrunden for deponeringen er, at Museum Nordsjælland i planperioden vil vurdere forskningspotentialer med henblik på eventuelle fortsatte udgravninger på lokaliteten. Udgravningerne bliver i givet fald udført i en følgende planperiode.

8.2.2. Nordsjællands bebyggelsesudvikling i yngre bronzealder og ældre jernalder

Forskningsprojektet skal beskrive og analysere bebyggelses- og landskabsudviklingen i yngre bronzealder og ældre jernalder/tidlig yngre jernalder med fokus på lokale og regionale forskelle i bebyggelsesstrukturer og landskabsudnyttelse. Projektet er et tværvideenskabeligt samarbejde mellem arkæologi, geobotanik og kvartærzoologi.

Emnet er udpeget som museets væsentligste arkæologiske forskningsprojekt i planperioden. Baggrunden er, at lokaliteter fra yngre bronzealder og især ældre jernalder har udgjort hovedparten af de tidligere nordsjællandske lokalmuseers udgravninger i de sidste 25 år. Der foreligger således et meget stort og for det meste uudnyttet kildemateriale. De fleste af Museum Nordsjællands igangværende – og ganske sikkert også kommende udgravninger, bl.a. ved Salpetermosen i Hillerød – relaterer sig også til disse perioder, og et samlende forskningsprojekt vil både perspektivere og opkvalificere undersøgelserne. Samtidig har et igangværende tværvideenskabeligt forskningsprojekt, som det tidligere Hørsholm Egn Museum udfører sammen med GEUS og Saxo Instituttet, vist, at emnet rummer væsentlige forskningsmæssige perspektiver på såvel regionalt som nationalt plan, bl.a. fordi dele af Nordøstsjælland adskiller sig fra øvrige dele af

landet ved en særegen bebyggelsesudvikling¹. Dette vil indgå som et delprojekt i det overordnede forskningsprojekt.

I planperioden 2015-2018 fokuseres der på følgende delprojekter:

- Gårdens udvikling: Hustypernes kronologi og regionalitet og gårdenes primære og sekundære subsistensøkonomi.
- Bebyggelse og landskabsudnyttelse i kronologisk og regionalt perspektiv. Herunder fortsættes det igangværende samarbejdsprojekt med GEUS og Saxoinstituttet om det tilsyneladende bebyggelsesophør i dele af Nordøstsjælland ("rødby"-området) som et delprojekt.
- Mosernes udnyttelse i bopladskontekst som resurse- og deponiområde, herunder den rituelle udnyttelse.

Forskningsprojektet skal i planperioden resultere i en ph.d.-afhandling med arbejdstitlen "Vådområdernes udnyttelse som resurse- og deponiområde i jernalderen" og i mindst tre videnskabelige artikler i nationale eller internationale tidsskrifter. Herudover er der planlagt udgivet en eller to populære bøger i forbindelse med konkrete udgravningsprojekter. Én udgives i 2015 eller 2016 i forbindelse med udgravningerne ved Helsingørmotorvejen, mens én påtænkes udgivet enten i slutningen af planperioden eller umiddelbart efter i forbindelse med udgravningerne ved Salpetermosen forud for anlæggelsen af supersygehuset. Yderligere vil der løbende udkomme artikler om projektet i Museum Nordsjællands årbog.

8.2.3. Renæssance – bebyggelse på landet og i byen

Museets forskning inden for renæssancen vil i planperioden koncentrere sig om studiet af bebyggelsen på landet og i byen. Når det gælder landbebyggelsen vil der vil være særligt fokus på gårdens indretning, mens der i byen vil blive fokuseret på de internationale impulser, der i høj grad påvirkede bebyggelsen og de rammer, inden for hvilke livet udfoldede sig.

Forskningen i planperioden vil tage udgangspunkt i kendte lokaliteter, men også resultater fra nye undersøgelser vil blive inddraget. Nye undersøgelser kan med fordel perspektiveres i to meget velbevarede bebyggelser: Landsbyen Torup i Tisvilde Hegn og kvarteret Sanden i Helsingør. Disse bebyggelser blev opgivet ret pludseligt på grund af tilsanding og krig, og de udmærker sig begge ved at være bemærkelsesværdigt godt bevaret under tykke sandlag. Torup giver et billede af en agrar bebyggelse omkring år 1600, mens man gennem undersøgelserne på Sanden i Helsingør får indtryk af en rig urban bebyggelse på samme tid.

Torup-projektet er museets bidrag til det forpligtende tværmuseale forskningssamarbejde om Sjællands Middelalder, som museet er tilknyttet via en konsortieaftale. I planperioden udarbejdes en langsigtet plan for videre undersøgelser ved Torup, der også indeholder en plan for reetablering og formidling af området. Planen skal ligge til grund for ansøgninger om eksterne midler. I regi af Sjællands Middelalder planlægges desuden en fælles publikation af upubliceret arkæologisk materiale, herunder Torup. Udgivelsestidspunktet

¹ O.L. Jensen 2011: The single farmsteads of NE Zealand I: Boye, L. (red.): The Iron Age on Zealand. Status and Perspectives, s. 125-128. Nordiske Fortidsminder, series C, Volume 8. København.

er endnu ikke fastsat. I planperioden videreføres samarbejdet med Århus Universitet om en seminarudgravning i Torup i 2016.

Med udgangspunkt i udgravningerne på Sanden, som i perioden 2009-12 er gennemført i forbindelse med etableringen af Kulturværftet og Kulturhavnen i Helsingør, er Museum Nordsjælland involveret i det dansk-svenske samarbejde om Øresundsbyerne og indgår i projektets styregruppe. I den forbindelse medvirker museet til virkeliggørelsen af den næste konference og udgivelsen af en fagfællebedømt artikelsamling om Øresundsbyerne (herunder Helsingør) på grundlag af foredragene, der blev holdt på den første konference "Øresundsbyerne - fra urbanisering til renæssance" i marts 2014.

Museum Nordsjælland har desuden modtaget en bevilling til deltagelse i Århus Universitets nye forskningsprojekt "Urban Diaspora" i 2014-16. Museet medvirker ved analyser og publicering af materialet fra udgravningerne på Sanden i fagfællebedømte publikationer/artikler.

I planperioden vil museet fokusere på følgende delprojekter:

- Landsbyen Torup: Landsbyens og gårdens indretning.
- Øresundsbyerne: Helsingørs bebyggelse fra urbanisering til renæssance.
- Urban Diaspora 2014-2016: Indvandrere i Helsingør i renæssancen.

Forskningen skal i planperioden resultere i mindst to artikler i nationale eller internationale videnskabelige tidsskrifter. Herudover indgår museet i to publikationssamarbejder, der vil resultere i udgivelsen af artikelsamlinger i denne eller muligvis næste planperiode. Der vil desuden løbende udkomme populære artikler i Museum Nordsjællands årbog.

9. Formidlingsstrategi

Formidlingen skal bygge på den museumsfaglige indsats inden for indsamling, registrering, bevaring og forskning. Under arbejdet med disse områder skal det gennemtænkes, hvordan der skabes interesse for resultaterne og forståelse for, at museet bruger mange ressourcer på arbejdet.

Indsamlingen er tæt forbundet med den indsamlingspolitik, museet har for dokumentation af den kulturhistoriske udvikling inden for sit dækningsområde. For omverdenen bliver indsamlingen meningsfuld, når museet formidler baggrunden for indsamlingsarbejdet.

Registrering og bevaring handler om at håndtere genstande og arkivalier, således at de let kan findes frem og samtidig optræder i en tilstand, der bevarer dem for eftertiden. Vi skal formidle det indtryk, at vi gennem arbejdet sikrer vor fælles kulturarv, og at genstande, arkivalier og billeder med tilhørende historisk baggrund er let tilgængelige gennem de digitale systemer, museet stiller til rådighed, bl.a. via centrale databaser som "Museernes Samlinger", "Fund og Fortidsminder" og "Arkibas".

Forskningen er tæt forbundet med indsamlingspolitikken, der læner sig op af de prioriteringer, museet har valgt for at udvide sin viden om livet i fortid og nutid. Det er forskningen, der skaber den nye viden om kulturhistorien, som er museets egentlige mål. Formidlingen af disse resultater er en hovedopgave for Museum Nordsjælland.

Det prioriteres, at Museum Nordsjællands personale får lejlighed til at formidle indholdet inden for de fem søjler, og sammenhængen mellem dem, via populære artikler og foredrag

9.1. Mange formidlingsplatforme

For at opnå den størst mulige opmærksomhed omkring sit arbejde skal Museum Nordsjælland være synligt på en lang række platforme: museets huse, byrummet, det åbne landskab, i trykte medier samt på platforme i den digitale verden. Det er vigtigt, at der ved museets formidling fokuseres på, at steder, hvor mange mennesker færdes i dagligdagen, er velegnede til kulturhistorisk formidling og til kontakt med nye brugere af museets tilbud. I denne forbindelse skal formidlingssamarbejder med andre institutioner som vært udbygges. Der skal også sikres et godt samarbejde med foreninger m.v. omkring formidlingstilbud.

9.2. Eksisterende udstillingssteder

Et af Museum Nordsjællands kendetegn er, at museet har mange, men ganske små udstillingssteder med små permanente udstillinger. På grund af udstillingsstedernes lidenhed er de sjældent et besøgsål i sig selv. Det er museets ambition, at der i strategiperioden skabes sammenhæng mellem udstillingsstederne og ensartethed i udtrykket. Måderne, det kan ske på, er mangeartede: Fælles åbningstider, fælles skiltning, fælles billet, fælles reklamefolder, fælles årligt tilbudskatalog, egnsvandring, cykelturs- og vandretursfoldere (hvor kulturlandskabet også inddrages), faste rundvisningsdage, formidling på fremmedsprog, apps og meget andet. De tilgængelige ressourcer vil afgøre, hvilke forhold der prioriteres.

Nedenfor er de eksisterende udstillingssteder listet – først de, hvor der i planperioden opretholdes status quo, dernæst de, hvor der planlægges større ændringer. En nærmere beskrivelse af samtlige udstillingssteder, ejerskabsforhold m.v. findes i bilag 2.

9.2.1. Eksisterende udstillingssteder, hvor der ikke planlægges ændringer

Bymuseet og Grafisk Museum i Hillerød
Husmandsstedet og Fårehuset (Det lille Frilandsmuseum) ved Sophienborg i Hillerød
Pibe Mølle ved Høbjerg i Gribskov Kommune
Ramløse Mølle og Håndværkermuseum
Skibet Mågen, Gilleleje
Det gamle sommerhus, Gilleleje
Skibshallerne, Gilleleje
Det gamle fiskerhus, Gilleleje
Skibet Vilhelm, Gilleleje Havn
Fyrhistorisk Museum på Nakkehoved
Laugø Smedje, Gribskov Kommune
Helsingegården, Gribskov Kommune
"Hørsholm Egnsmuseum"
Stenalderbopladsen ved Mortenstrupgård (skoleundervisning)

9.2.2. Eksisterende udstillingssteder, hvor der sker ændringer

Æbelholt Klostermuseum

Klostermuseet har siden indvielsen i 1957 tilhørt Nationalmuseet. Det tidligere Folkemuseet overtog den kulturhistoriske formidling på stedet i 1999, mens Nationalmuseet beholdt ejerskabet. I forbindelse med etableringen af Museum Nordsjælland foregår der pt. forhandlinger med Nationalmuseet med henblik på at overføre aftalen til Museum Nordsjælland. I strategiperioden vil der ske ændringer af ejerforholdet, som kan påvirke formidlingen fra stedet og have økonomiske implikationer.

Udstillingshuset Elværket i Frederiksgade i Hillerød

Elværket skal ses i sammenhæng med projekt Museumskulturhus, hvorfor der henvises til afsnit 9.4.

9.3. Udstillingssteder under afvikling

I Pyramiden i Gilleleje findes i dag de to permanente udstillinger "Holbo Herred fra nutid til fortid" og "Gilleleje Bymuseum". I Pyramidens kultursal har museet hver sommer vist en særudstilling. Efter udmelding fra Gribskov Kommune skal museet fraflytte Pyramiden 2016, da der er planer om at sælge den kommunale ejendom.

9.4. Nye udstillingssteder

Kulturhavnen i Gilleleje

Som anden fase af byggeriet i Kulturhavnen i Gilleleje opføres 2015/16 et nyt bibliotek, hvor museet får udstillingsplads i nogle rammer, der lægger op til en udbygning af samarbejdet med Gilleleje Bibliotek, men også til at indgå i formidlings samarbejder med andre kulturinstitutioner i huset. Der arbejdes i øjeblikket med et ideoplæg, der vil danne grundlaget for projekteringsfasen.

Østergade 20 og "Museumsstrøget" i Gilleleje

Gribskov Kommune købte i 2013 ejendommen Østergade 20, der ligger i forlængelse af Gilleleje og Omegns Museumsforenings grund på Hovedgaden 49. Formålet med købet var at skabe direkte adgang fra museumsforenings grund til Østergade, der giver lettere adgang til Gilleleje havn og oplevelsen af det nutidige fiskeri- og havnemiljø. Udmeldingen fra Gribskov Kommune er, at museet fremover bør udbygge sit arbejde med fiskeriet. Samtidig lukker den 1800 kvadratmeter store grund op for et "museumsstrøg", der kan huse forskellige udstillinger, bl.a. et museum, der fortæller om de danske jøders flugt til Sverige i oktober 1943, et emne med international bevågenhed. Gribskov Kommune støtter denne tankegang, mens Gilleleje Kirke har meldt sig som en anden samarbejdspartner på grund af den tragiske episode med tilfangetagelsen af 80 jøder på kirkeloftet natten mellem 6. og 7. oktober 1943.

Ud mod Østergade ligger en vinkelbygget fiskerejendom, der i sin grundplan går tilbage til slutningen af 1700-tallet. I sidelængen findes to intakte boliger, der frem til ca. 1960 blev udlejet til sommergæsterne. Den ene er indrettet med sit oprindelige inventar og vises frem for publikum. I hovedhusets to store rum blev der i sommeren 2014 vist en maleriudstilling med malerier fra det gamle Gilleleje. På sigt er det tanken at indrette en del af huset til cafe med et menukort, der tager udgangspunkt i gamle opskrifter fra Else Klug, der boede i huset med sin familie. I sommeren 2014 har museet haft udendørs cafe med gæster i den specielle have med gamle frugttræer, der tidligere var så almindelige ved fiskernes huse. Miljøet er meget bevaringsværdigt.

Museumskulturhuset og Elværket i Hillerød

"Museumskulturhuset" er et koncept udviklet på Folkemuseet i årene op mod fusionen. Grundtanken er, at der via et nybyggeri skal skabes et levende hus, hvor "svingdøren aldrig står stille". Konceptet indebærer bl.a. en høj grad af brugerinddragelse i form af frivillige og foreninger, som demonstrerer gamle fag og håndværk i autentiske miljøer. Støttet af Nykredit har Claus Bjarrum Arkitekter og Cowi Consult udarbejdet en projektskitse (2011). Projektudviklingen har på grund af fusionsarbejdet ligget stille, da Folkemuseets bestyrelse besluttede, at det måtte være bestyrelsen for Museum Nordsjælland, der skulle træffe afgørelsen om, hvorvidt man ønskede at gå videre med projektet.

I projektet ses særudstillingsarealerne i Elværket som en naturlig indgangsportal til Museumskulturhuset. Det er imidlertid med de til rådighed stående resurser i 2014 problematisk at fortsætte med særudstillinger i Elværket i hele strategiperioden. Det er dog besluttet at lave endnu en særudstilling i 2015, hvilket giver museet et ekstra år til at forfine et nyt koncept for Elværket kaldet "En ny start". Formålet med "En ny start" er at yde museets bidrag til Hillerød Kommunes vision om "et levende by- og handelsliv". Formålet

med "En ny start" er også (på samme måde som med Museumskulturhuset) at skabe et levende hus med mange gæster og kunder.

Museet vil kunne medfinansiere "En ny start", men omlægningen kræver et forøget driftstilskud i indkørfasen – antagelig de første fire år. Herefter er det ambitionen, at dets dækningsbidrag gør det selvkørende og måske endda kan medfinansiere museets drift. Projekt "En ny start" er indtil videre kun beskrevet i et internt notat.

9.5. Særudstillinger

I 2015 videreføres arbejdet med at skabe en ny særudstilling i udstillingshuset Elværket i Hillerød. Udstillingen, der er planlagt åbnet medio september 2015, har arbejdstitlen "100-året for kvindernes stemmeret – kvindernes stilling i familie og samfund før og efter 1915".

I planperioden vil museet udarbejde en strategi for sine udstillinger, herunder særudstillinger.

9.6. Udvikling af formidlingsformer

Formidlingskonceptet "En ny start" såvel som "Museumskulturhuset" er en videreudvikling af formidlingsformer. Det er i strategiperioden yderligere museets ambition, at videreudvikle "Vores Nordsjælland" (Community website, som har adresse på museet) og bidrage til videreudvikling af app'en "Hemmelige Stier". Endvidere vil museet i 2015 påbegynde udgivelsen af et elektronisk nyhedsbrev, som udsendes til medlemmerne af museums- og arkivforeningerne, andre museer og alle andre interesserede. Ligeledes er det ambitionen, at den første udgave af Museum Nordsjællands årbog udkommer i 2015. Årbogen vil indeholde populærvidenskabelige artikler om Nordsjællands kulturhistorie. Artiklerne skrives primært af museets inspektører.

Inden for digital formidling vil Museum Nordsjælland fokusere på at udvikle tilstedeværelsen på relevante platforme – herunder sociale medier. Museum Nordsjællands nye hjemmeside vil være en del af museets samlede digitale formidlingsstrategi. Hjemmesiden har et fælles grafisk udtryk for alle museets enheder og aktiviteter. Den vil få en central rolle i museets fremtidige kommunikation. Hjemmesiden er bl.a. udgangspunktet for formidling og markedsføring til mange forskellige målgrupper, og den bliver også offentlighedens adgang til store videns-resurser, herunder museets samlinger.

En væsentlig attraktion hos befolkningen er de åbne udgravninger, som alle de tre gamle museer hyppigt har arrangeret. Museum Nordsjælland udvikler et færdigt koncept for alle åbne udgravninger. Dette kan bl.a. indebære udlevering af relevante hand-outs om museet og museets arkæologiske virksomhed, museumslovgivning, kulturarv etc.

I planperioden udvikles i Kulturhavn Gilleleje, i samarbejde med Gilleleje Bibliotek, nye formidlingsformer, blandt andet en synliggørelse af museet i dagsaktuelle sammenhænge. Mulighederne er her mange og vil formidlingsmæssigt give markante resultater ved brug af få ressourcer, et koncept der også er aktuelt i forbindelse med andre aktører i kulturhavnen. På baggrund af resultaterne er det tanken, at Museum

Nordsjælland skal kunne tilbyde andre biblioteker og kulturelle aktører i vort dækningsområde samarbejde om nye formidlingsformer.

Mht. udviklingen af nye formidlingsformer planlægger Museum Nordsjælland og Helsingør Kommunes Museer et fælles projekt til afdækning af publikums behov og ønsker til museernes huse. Sammen har de to museer ansøgt Kulturstyrelsen om midler til et projekt, der skal skabe overblik over eksisterende erfaringer, når de lokalhistoriske museer skal gentænke deres indhold og funktion i lokalsamfundet. Projektet skal udvikle og afprøve nye metoder til afdækning af brugere og ikke-brugeres behov og ønsker til museernes huse.

Baggrunden er de to museers mange små udstillingssteder i Helsingør, Hørsholm, Gribskov og Hillerød kommuner. Nogle af udstillingsstederne er relativt nye; senest har Helsingør Kommunes Museer åbnet Værftsmuseet i Helsingør, et museum skabt af frivillige ildsjæle. Tilsvarende er der et stærkt lokalt engagement omkring Hillerød Bymuseums typografiske udstilling og Nakkehoved Fyr. Omvendt opleves andre udstillingssteder som mindre vedkommende, og der er en tendens til et svigtende besøgstal.

Der er behov for en kritisk stillingtagen til museernes huse, deres anvendelse og funktion i lokalsamfundet. På det grundlag kan museerne prioritere deres ressourcer og reaktualisere deres indhold, form og funktion.

Når Museum Nordsjællands brugere besøger udstillingsstederne, skal de have et indtryk af, at disse hører under samme museum. Derfor vil der i planperioden blive arbejdet for, at give de forskellige udstillingssteder et let genkendeligt fællestræk. Da museets frontpersonale er dets væsentligste ansigt udadtil, er det vigtigt, at disse medarbejdere optræder kompetent og professionelt i forbindelse med udstillinger, omvisninger, foredrag og andre arrangementer. Der vil derfor blive gjort en målrettet indsats for at instruere og dygtiggøre kustoder og andre medarbejdere, der er i kontakt med publikum.

9.7. Formidling af "Kongernes Nordsjælland"

Kongernes Nordsjælland som markedsføringskoncept, såvel som nationalpark, har et stort potentiale for landsdelen, og Museum Nordsjælland er en naturlig del af dette. I samarbejde med kommunerne, regionen, VisitNordsjælland, Naturstyrelsen og andre kulturinstitutioner bidrager museet på en række områder med viden og formidling.

9.8. Skoletjenesten i Museum Nordsjælland

Fra undervisningssektoren såvel som fra stat og kommuner er der et stort ønske om museumspædagogisk formidling. Som museum har vi en unik mulighed for at tilbyde et andet rum for læring, end skolerne har. Med den nye folkeskolereform (2014) er behovet for samarbejde mellem skole og museum blevet større, bl.a. i form af "Den åbne Skole" og partnerskaber. Derfor skal skoletjenesten i Museum Nordsjælland kunne tilbyde en bred vifte af kvalificerede undervisningstilbud til grundskoler og – på sigt – ungdomsuddannelser inden for museets kompetenceområder.

Skoletjenesten kommer i kontakt med mange lokale borgere i kraft af, at vi underviser deres børn. Skoletjenesten er derfor et af de vigtigste ansigter udadtil samt en afgørende ambassadør for kulturhistorien.

I strategiperioden vil vi aktivt udbrede kendskabet til skoletjenestens tilbud og sikre et ensartet fagligt og pædagogisk højt niveau. Hvis vi skal fremstå som attraktive for skolerne, kræver det, at skoletjenesten udvikler flere og bedre undervisningstilbud, som lever op til skolernes trinmål. Der er et stort potentiale for at udvikle og udvide undervisningstilbud inden for den lokale kulturhistorie, og det vil vi arbejde med i strategiperioden.

Men større aktivitet kræver flere resurser. I dag er der ikke allokeret timer til skoletjenesten, hvilket generelt medfører et ikke særligt højt aktivitetsniveau. Museum Nordsjælland skal have en mere ambitiøs skoletjeneste, som lever op til den moderne skoles forventninger.

Et målrettet samarbejde med de øvrige nordsjællandske kulturhistoriske museer med henblik på indgåelse af partnerskabsaftaler omkring dette vigtige formidlingsområde er iværksat, men det er vigtigt at slå fast, at Museum Nordsjælland skal finde sine egne ben på undervisningsområdet, før konkrete aftaler om samarbejde indgås med andre museer.

9.9. Lokalarkiverne

Hørsholm Lokalarkiv og Gribskov Stads- og Lokalarkiv har stor betydning for Museum Nordsjællands formidling. Arkiverne leverer materiale i forbindelse med udstillinger, hjemmeside og anden digital formidling samt til tryksager og årbøger. Samarbejdet er tæt, fordi arkivalier og fotos, der bl.a. er indsamlet i tilknytning til museumsgenstande, opbevares på arkiverne med krydshenvisninger til museumsregistranten.

Hørsholm Lokalarkiv, der er en integreret del af Museum Nordsjælland, foretager indsamling, registrering, forskning og formidling og arbejder således på tværs af museets afdelinger. Formidling er kun en del af arkivets arbejde. Formidlingen består først og fremmest i besvarelse af forespørgsler, men også af foredrag, vandreture og artikler i forskelligt format. Meget formidling udspringer af, at arkivet har ansvaret for nyere tids arbejde i henhold til museumslovens kapitel 8.

Gribskov Stads- og Lokalarkiv er en del af Museum Nordsjælland i kraft af funktionen som lokalarkiv. Stadsarkivet er tæt knyttet til Gribskov Kommune. Forholdet mellem Museum Nordsjælland og Gribskov Stads- og Lokalarkiv skal nærmere afklares i begyndelsen af planperioden.

På museets afdeling i Hillerød findes også et lokalarkiv, der primært dækker Hillerød Kommune. Arkivet rummer bl.a. en righoldig samling af fotografier, der ønskes scannet, så de kan gøres let tilgængelige for museets brugere. Dette arbejde, og den daglige drift af lokalarkivet i det hele taget, skal tilrettelægges i løbet af planperioden.

Museum Nordsjælland samarbejder desuden med en lang række nordsjællandske lokalhistoriske arkiver og foreninger, bl.a. via Lokalhistorisk Samvirke, Hovedstadsområdets Kulturhistoriske Arkiver (HOKA), Organisationen Danske Arkiver (ODA) og Sammenslutningen af danske Arkiver (SLA).

9.10. Markedsføring

Museets markedsføring er placeret i Formidlingsafdelingen. Museet vil opruste og professionalisere sin markedsføring fra starten af planperioden. Som et led i markedsføringen skal museet forholde sig til oplevelsesøkonomien og dermed indgå partnerskaber med andre aktører som f.eks. overnatningssteder, restauranter, turoperatører og andre attraktioner. Dette bør ske i samarbejde med VisitNordsjælland, som i det hele taget vil være Museum Nordsjællands vigtigste samarbejdspartner i vores markedsføring.

10. Forvaltningsstrategi

Museum Nordsjælland er en forvaltningsmyndighed, som for ni kommuner gennemgår lokalplanforslag, bygge- og anlægssager, kommuneplansforslag mm. Dette forvaltningsarbejde kræver store personaleresurser. Forvaltningen er lagt i museets afdeling Forskning & Forvaltning, som har både arkæologer og historikere i sin stab.

Museet har fra de tre tidligere museer arvet en række professionelle medarbejdere, så der allerede som udgangspunkt har kunnet etableres en moderne, hurtigarbejdende forvaltning. Der arbejdes løbende med at ensrette, effektivisere og professionalisere sagsbehandlingen, og i første halvdel af 2015 tages et nyt, digitalt sagsbehandlingssystem i brug, som skal sikre et bedre overblik og danne udgangspunkt for de statistikker, museet indleverer til Kulturstyrelsen og kommunerne. Anvendelsen af resurserne til den arkæologiske administration og sagsbehandling skal løbende vurderes og optimeres, så medarbejderne i højere grad kan koncentrere sig om faglige arkæologiske opgaver.

Det er museets ambition, at afdelingens medarbejdere i betydelig grad samles på én lokalitet i løbet af strategiperioden, hvorved der skabes et godt udgangspunkt for vidensdeling og yderligere udvikling af medarbejdernes kompetencer, herunder en udvikling hen mod et større og mere professionelt forskningsmiljø.

Museum Nordsjælland deltager i et samarbejde med de øvrige nordsjællandske, kulturhistoriske museer med henblik på at udvikle, ensarte og professionalisere museernes arbejde med museumslovens kapitel 8 inden for nyere tid.

Kulturstyrelsen indledte i 2008 et landsdækkende tilsyn med de fredede fortidsminder, hvor 10 museer landet over blev udpeget til at varetage tilsynet i felten på Kulturstyrelsens vegne. Kroppedal Museum fik tildelt tilsynsmyndigheden i Nordsjælland. Dette skete på trods af, at det var museerne i Gilleleje, Hillerød og Hørsholm, som havde det arkæologiske ansvar og den nære kontakt til lodsejere såvel som stor viden og arkivalsk materiale om områdets fortidsminder og fortid. Det er Museum Nordsjællands opfattelse, at der ved fusionen er skabt et solidt fagligt grundlag for, at tilsynsplikten overføres til Museum Nordsjælland. Det er derfor Museum Nordsjællands ambition, at museet skal varetage tilsynsopgaverne i Nordsjælland.

11. Resurser og organisation

11.1. Økonomiske resurser

I forbindelse med fusionen fik Museum Nordsjælland ikke tilført ekstra midler bortset fra et øremærket beløb til etablering af nye IT- og telefonisystemer. Der er mange andre udgifter forbundet med fusionsprocessen, og de stordriftsfordele, man eventuelt opnår, vil først vise sig på længere sigt – og i hvert fald ikke før det lykkes at samle museets administrative, tekniske og faglige personale på færre lokaliteter.

En af vores grundantagelser er, at de kommunale og statslige driftstilskud som minimum forbliver på 2014-niveau. Hvad angår statstilskuddet, så har museumslovsrevisionen af 2013 lovfæstet et nyt tilskudsgrundlag, som fastlåser de hidtidige tilskud. Hvad de kommunale tilskud angår, har de tre hjemkommuner i ”Drifts- og samarbejdsaftale for Museum Nordsjælland” fremsat en hensigtserklæring om, at deres tilskud hver især ikke må komme under minimumsgrænsen for at bevare statsanerkendelse, såfremt museerne ikke havde fusioneret (i 2013 var det 2 mio. kr.). De tre kommuners tilskud ligger pt. kun lidt over denne minimumsgrænse.

De relativt små offentlige tilskud gør, at Museum Nordsjællands basisøkonomi i 2014 var så beskednen, at den grundlæggende drift på flere vigtige områder er nødlidende – det gælder særligt museets formidling og området for nyere tid. På disse områder er det derfor vanskeligt, og i visse tilfælde umuligt, at leve op til de krav og forventninger, som det omgivende samfund, ikke mindst kommunerne, berettiget har til deres museum. Det betyder også, at vi ikke, som en række andre danske museumsfusioner, kan realisere de mange målsætninger, alene ved at basisøkonomien fastholdes. Det er derfor nødvendigt at opbygge en bedre basisøkonomi via forøgede faste tilskud.

11.2. Personaleresurser

Museet har en dygtig, alsidig og engageret medarbejderstab, som fagligt dækker langt størstedelen af museets kerneområder. Men vi kan blive endnu dygtigere, og museet vil gennem kursusdeltagelse, sidemandsoplæring, studieture og netværksdeltagelse sikre en forankring og udvikling af kompetencer hos museets faste stab. Museum Nordsjælland udveksler gerne medarbejdere med andre forsknings- og formidlingsinstitutioner i ind- og udland.

Som det er fremgået ovenfor, prioriterer museet i planperioden at styrke områderne nyere tid og formidling mandskabsmæssigt. Mht. formidlingen tænkes der også på de pædagogiske tilbud.

I forbindelse med etableringen og åbningen af Kulturhavnen i Gilleleje er der forventning om, at Museum Nordsjælland meget aktivt bidrager til kulturdelens store åbne udstillings- og formidlingsarealer. Her skal museets basisdrift styrkes, for at vi realistisk set kan medvirke til at gøre havnens kulturdel aktiv og spændende.

I Hillerød skal der sikres en tidsbegrænset bevilling med henblik på, at udstillingsbygningen i Frederiksgade kan bidrage til at skabe et levende og aktivt miljø i Kulturaksen og i bymidten.

Museum Nordsjælland står i de kommende år over for et ret betydeligt generationsskifte. Det må i denne forbindelse så vidt muligt sikres, at organisationen styrkes på de ovennævnte områder, ligesom det må vurderes, om der kan laves omlægninger af andre dele af driften.

Mange grundlæggende opgaver er lagt i hænderne på medarbejdere i fleksjobordninger. Det skaber problemer, efterhånden som de ansatte ophører i stillingerne, idet museet fremover selv skal afholde en større lønandel til de, der nyansættes. Da museet har relativt mange ansat i fleksjob i forhold til andre ansatte, vil ansættelsespolitikken fremover være, at nogle fleksjob erstattes af stillinger uden for ordningen, efterhånden som der sker en naturlig afgang i forbindelse med fleksjob.

11.2.1. Personaleresurser – frivillige

Museets frivillige udfører mange forskellige arbejdsopgaver, f.eks. pasning af bygninger og haver, arbejde med museets tekstilsamling, vedligeholdelse af museumsskibet Vilhelm, registrering af genstande og arkivalier, rundvisninger og deltagelse i arkæologiske undersøgelser. Mange frivillige er organiseret i museums- og arkivforeninger eller amatørarkæologiske grupper.

De frivillige medarbejdere, der gennem en ulønnet indsats støtter museets forskellige afdelinger, er væsentlige for institutionen – dels på grund af de arbejdsopgaver, de udfører, og dels i forhold til den borgerinddragelse og det netværk, som det frivillige arbejde skaber omkring museet. Gennem frivilligt arbejde får museets brugere medejerskab til lokalhistorien.

I planperioden vil museet arbejde på at videreudvikle frivilligheden på museet ved at udarbejde en frivilligpolitik, der fokuserer på organisering, samarbejde mellem frivillige og lønnede medarbejdere, rekruttering og oplæring i form af kurser, små studieture og introduktion til museets fagligområder.

11.3. Organisation

I begyndelsen af 2014 blev der udarbejdet en organisationsplan for Museum Nordsjælland, som inddeler museet i fire afdelinger:

- Administration, Drift & Udvikling
- Samlinger
- Forskning & Forvaltning
- Formidling

Det er vitalt, at organisationsplanen understøtter museets vision og strategier. Derfor vil museets ledelse og bestyrelse evaluere organisationsplanen i løbet af 2015 og om nødvendigt foretage ændringer. Selvom organisationen og medarbejderne skal være omstillingsparate, ikke mindst her i opstartsfasen af det nye

museum, er det vigtigt, at organisationsplanen finder en mere blivende form – både for at kræfterne kan koncentreres om kerneopgaverne og for at skabe tryghed blandt medarbejderne.

Museets administration blev ikke tilført tilstrækkelige resurser i forbindelse med fusionen, og museet pålægges til stadighed nye administrative opgaver. Derfor må administrationen, bl.a. hvad angår økonomistyring, styrkes. Det skal vurderes, i hvor høj grad dette kan ske ved en omfordeling af museets eksisterende resurser og en effektivisering af arbejdsgangene, eller om administration skal tilføres yderligere resurser.

12. Opfølgning og evaluering

På årets første bestyrelsesmøde evaluerer bestyrelsen fremdriften i strategiplanen og foretager eventuelle justeringer.

Strategiplanen danner grundlag for museets årlige handleplaner, der udarbejdes af museets ledelse og medarbejdere i slutningen af det forudgående kalenderår. På årets sidste bestyrelsesmøde vedtager museets bestyrelse handleplanen for det kommende år.

Senest ved udgangen af 2018 vedtager bestyrelsen en strategiplan for perioden 2019-22.

---O---

Vision 2020 og Strategiplan 2015-2018 er udarbejdet af museets ledelse og faglige personale og vedtaget af bestyrelsen d. 20. november 2014.

BILAG 1. Museum Nordsjællands magasin- og opbevaringssteder 2014

Bjerggården, Tjærebyvej 24, 3400 Hillerød

Magasin

Tre længer af en gård samt udbygninger. På stedet opbevares størstedelen af samlingerne knyttet til det gamle Folkemuseet, både nyere tid og arkæologi. Klimaet styres og der er gode reoler til alle de mindre genstande. Der er arbejdspladser både separat og inde i selve magasinet.

Gutfeldtsvej 6, 2970 Hørsholm

Magasin

Høj kælder under beboelse. Opbevaring af genstande fra både nyere tid og arkæologi. Klimaet kan styres med affugter, der er gode reoler. Der er arbejdspladser i tilstødende lokaler.

Ved Møllen 8, 2970 Hørsholm

Magasin

Underjordisk bunker med ret stabil klima. Opbevaring af arkæologiske og nyere tids genstande samt en del malerier. Der er ikke ret højt til loftet og adgangsforholdene er direkte farlige for både medarbejdere og genstande.

Fiskerengen 20, 3250 Gilleleje

Magasin

Industribygning i to etager, bygget til formålet i 2006. Opbevaring af nyere tid og arkæologiske genstande. Klimaet styres og der er gode reoler. Der er meget spildplads i højden i underetagen. Der er arbejdspladser i tilstødende lokaler.

Frederiksværkvej 128, Ramløse, 3200 Helsingø

Opbevaring

En lade og en stald på Ramløse præstegård. Her opbevares hestevogne og kaner fra det tidligere "Helsingø Hestevogsmuseum". Gulvet i laden er til dels jordgulv, der er enkelte huller i taget i laden og der er åbent for mindre dyr og fugle.

Rungstedvej 1, 2970 Hørsholm

Opbevaring/magasin

En kælder under det gamle rådhus i Hørsholm. Har tidligere været anvendt som egentligt magasin med reoler. Her opbevares stadig genstande fra nyere tid. Klimaet kan ikke styres, der er meget varmt og en høj luftfugtighed i lokalerne. Flere steder er der vandrør og utætte vinduer mod gaden i gadeplan forårsager meget snavs i rummene.

Thorsmosevej 18, Annisse, 3250 Helsingø

Opbevaring

Sidelokaler på Bjørnehøjskolen. Er delvis indrettet til opbevaring af arkivalier med kompaktreoler, men uden klimastyring. Indeholder dele fra en privatsamling, oprindeligt tilgået Helsingø Lokalhistoriske Arkiv. Der er ikke for nærværende overblik over samlingen.

Solhøjgård , Lyngevej, Nr. Herlev

Opbevaring

Opbevaring af nogle tærskværker og en brandbil.

BILAG 2. Museum Nordsjællands udstillingssteder 2014

Æbelholt Klostermuseum

Klostermuseet blev indviet i 1957 og ved samme lejlighed skænket til Nationalmuseet. Folkemuseet overtog den kulturhistoriske formidling på stedet i 1999, mens Nationalmuseet beholdt ejerskabet. Folkemuseet har siden i mindre omfang forbedret den kulturhistoriske del af udstillingen, men i hovedtræk er det en medicinhistorisk udstilling, som har stået uændret siden indvielsen i 1957. Af nye tiltag er det mest markante Æbelholt Klostermarked, som Folkemuseet siden 1999 har stået bag hvert år en weekend i juni. Museet har årligt ganske mange rundvisninger på museet såvel som på ruinerne.

I forbindelse med etableringen af Museum Nordsjælland toges kontakt til Nationalmuseet mhp. at overføre aftalen til Museum Nordsjælland. Disse forhandlinger pågår pt. Det kan ikke udelukkes, at der i strategiperioden vil ske ændringer af ejerforholdet, som igen vil påvirke formidlingen fra stedet og have økonomiske implikationer.

Bymuseet og Grafisk Museum i Hillerød

Huset er bygget i 1939-40 og var frem til 1994 hoveddomicil for Nordsjællandsk Folkemuseum, som ejede bygningen. Bymuseet blev etableret 1997-99, hvor byudstillingen afløste en egnhistorisk udstilling. Stueetagens udstilling blev igen helt ombygget 2012-13, mens "Tidens Gade" på 1. sal jævnlige er blevet fornyet. I kælderen findes Grafisk Museum, som drives af frivillige, og som flyttede ind i huset i år 2000. Bymuseet er med kystode åben i sommerhalvåret, hvor trykkeriet kører hver onsdag. Den første weekend i december er der et ganske godt besøgt julemarked, ligesom der kommer en del gæster til arrangementerne på Kulturnatten. Bymuseet er grundet kystodeomkostningen relativt dyr i drift, samtidig med at besøgstallet, bortset fra arrangementsdagene, er ganske beskedent. Husets vedligeholdelsestilstand er god. Huset står på fremmed grund.

Udstillingshuset Elværket i Frederiksgade i Hillerød

Elværket ejes af Hillerød Kommune, som har givet Museum Nordsjælland brugsret til bygningen m.v. Bygningen er siden 2005 anvendt af Folkemuseet til kontor og særudstillinger. Huset er som regel velbesøgt i forbindelse med Kulturnatten og åbning af særudstillingerne. Til gengæld står besøgstallet til særudstillingerne i de fleste tilfælde kun sjældent mål med de investerede personaleresurser og økonomiske omkostninger. Elværket bør i øvrigt ses i sammenhæng med projekt Museumskulturhus, se afsnit 9.4.

Husmandsstedet og Fårehuset (Det lille Frilandsmuseum) ved Sophienborg i Hillerød

Det lille Frilandsmuseum er et fint lille kulturhistorisk miljø, som genrejstes ved Sophienborg i 1987-1993 og 1999. Da Folkemuseet i 2005 på kommunal anmodning fraflyttede Sophienborg, måtte bygningerne blive, da kommunen ikke afsatte midler til en flytning. Konsekvensen har været, at det Lille Frilandsmuseum kun åbnes efter aftale. Der har dog de senere år været afholdt enkelte høstdage og skoletjeneste-arrangementer. Efter aftale bruger Sophienborgskolen dele af Husmandsstedets have som "skolehave". Stedet passes og vedligeholdes af museets forvalter. De to bygninger er museumsgenstande og står på kommunal ejet jord.

Som det er i 2014, er Det lille Frilandsmuseum et ret dødt aktiv for Museum Nordsjælland. Samtidig er pasning og vedligeholdelse ret omkostningstungt. Det ville være oplagt at anvende Det lille Frilandsmuseum i pædagogisk formidling, men da Museum Nordsjælland ikke har en museums pædagog, er dette ikke muligt. Alternativt må man overveje at flytte Det lille Frilandsmuseum til et større samlet museumsmiljø, hvilket der muligvis kan rejses fondsmidler til. Det forudsætter imidlertid, at Museum Nordsjælland har en egnet adresse – helst en hovedadresse – og dette er pt. heller ikke tilfældet. Under alle omstændigheder bør flytningen ske til en matrikel, som Museum Nordsjælland enten har ejerskab til eller uopsigelig brugsret til.

Pyramiden i Gilleleje

I Pyramiden i Gilleleje findes i dag en udstilling om "Holbo Herred fra nutid til fortid". Den fortæller om den kulturhistoriske udvikling fra tiden efter indlandsisens afsmeltning for 12.000 år siden. Udstillingen rummer også mange interiører og fortællinger om menneskers hverdagsliv i Holbo Herred i ældre tid. Udstillingen suppleres med et oplæg til ture i kulturlandskabet. Som en naturlig forlængelse af dette afsnit findes to store interiører om strandens og skovens fugle, der afspejler museets store naturhistoriesamling. Hertil kommer "Gilleleje Bymuseum" med fortællingen om fiskerlejets udvikling fra slutningen af 1800-tallet, hvor sommergæsterne begyndte at komme til byen, og frem til tiden efter 2. verdenskrig. I udstillingen indgår mange butikinteriører. Historien om de danske jøders flugt til Sverige via Gilleleje i oktober 1943 indtager en vigtig plads i udstillingen, men også dagliglivet under besættelsen er udførligt omtalt.

I Pyramidens kultursal har museet hver sommer vist en særudstilling, i 2014 "Cykel-Touren", en udstilling om cykling før og nu. Udstillingen var arrangeret i samarbejde med Gilleleje Bibliotek, der gennem årene har været en tæt samarbejdspartner baseret på et udviklet ABM-samarbejde. Således var dele af bibliotekssalen inddraget til udstilling og aktiviteter i forbindelse "Cykel-Touren" bl.a. monterne i Det blå Rum, der ligger i et vigtigt gangareal på biblioteket.

Efter udmelding fra Gribskov Kommune skal museet fraflytte Pyramiden 2016, da der er planer om at sælge den kommunale ejendom.

Pibe Mølle

Pibe Mølle er en stubmølle fra 1789 beliggende syd for Højbjerg. Den ejes af Gribskov Kommune, men er stillet til rådighed for Museum Nordsjælland. Pibe Møllelaug kører hver sommer på fastsatte dage med møllen til glæde for publikum.

Ramløse Mølle og Håndværkermuseum

Den hollandske mølle i Ramløse fra 1909 ejes af Gribskov Kommune, der stiller den til rådighed for Museum Nordsjælland til museumsaktiviteter. Ramløse Mølleforening kører med møllen på fastsatte mølledage fra juni til hen under jul. I en udhuslænge til møllen findes et håndværkermuseum med værksteder fra skomager, bødker, kobbersmed og urmager. Værkstederne vises i åbningstiden frem af medlemmer fra mølleforeningen. Som et supplement til museumsaktiviteterne findes et gæstgiveri indrettet i møllerens gamle bolig. Her serveres kaffe og mølleboller bagt af mel malet på møllen.

Skibet Mågen

Nord for Pyramiden i Gilleleje står fiskerbåden Mågen bygget 1963. Den er skænket til museet af fisker Niels Sørensen, der som ganske ung var med til, sammen med sin far Axel Sørensen, at sejle jøder til Sverige i oktober 1943. Dengang benyttede familien en fiskerbåd med samme navn og udseende. I 1963 var det tid til at skifte båden ud, men der blev nybygget en kutter helt magen til. Mågen er i dag indrettet som en udstillingsinstallation, hvor man gennem indsatte vinduer i siderne kan se flygtningene ligge i lasten.

Det gamle sommerhus

Ligeledes nord for Pyramiden står et sommerhus på 9,9 kvadratmeter flyttet fra Birkehusvej i Gilleleje til museet i 1997. Det stammer fra 1952 og er et godt eksempel på, hvordan sommerhuskulturen udviklede sig under trange kår i årene efter 2. verdenskrig. Huset er således indrettet med opholdsrum, der kunne omdannes til fire køjesenge, og køkken, hvor to voksne og tre børn opholdt sig i sommerperioden.

Skibshallerne

Skibshallerne er opført i 1988 på Gilleleje og Omegns Museumsforenings grund på Hovedgaden 49 i Gilleleje og ejes af foreningen. På 270 kvadratmeter fordelt på tre haller vises en udstilling, der fortæller om det nordsjællandske fiskeri fra middelalder til nutid med udgangspunkt i fiskerlejerne mellem Hundested og Helsingør. I tilknytning til tre fiskerbåde er der opbygget en udstilling, som beskriver miljøet i fiskerlejerne, særligt i tiden før havnenes tid. Der er sand på gulvet og gennem modeller af fangstmetoder og fartøjer får publikum et meget realistisk billede af forholdene hos fiskerbefolkningen. Udstillingen er stadig ganske tidsvarende.

Det gamle fiskerhus

Det gamle fiskerhus ligger ud mod Gilleleje Hovedgade på grunden, der ejes af Gilleleje og Omegns Museumsforening. Huset stammer fra 1820'erne og er et eksempel på, hvordan en fiskerfamilie indrettede sig i anden halvdel af 1800-tallet. Det er et godt supplement til udstillingerne i skibshallerne.

Skibet Vilhelm

Isefjordsbåden Vilhelm er bygget 1888 i Lynæs af bådebygger Peter Madsen. Vilhelm var i perioden 1900-1959 hjemmehørende i Gilleleje med kendingsmærket H 458. Det brede, sødygtige fartøj er typisk for de både, der dengang blev anvendt til fiskeri fra den Sjællandske nordkyst. Ved siden af fiskeriet var Vilhelm også meget velegnet til transport af kartofler fra Gilleleje til Nyhavn, en trafik, der foregik hvert år frem til slutningen af 1950'erne.

Båden ligger til daglig i Gilleleje havn, hvor Vilhelms Skibslaug står for vedligeholdelse, bemanning og sejlad. Skibslauget er en del af museumsforeningen, der ejer skibet.

En aftale mellem Gilleleje og Omegns Museumsforening og Museum Nordsjælland om brugen af Skibshallerne, Vilhelm og Det gamle fiskerhus et ved at falde på plads her i slutningen af 2014.

Fyrhistorisk Museum på Nakkehoved

Museet omfatter de to historiske fyr på Nakkehoved bygget 1772 for at lede skibsfarten sikkert fordi indsejlingen til Øresund, hvor grundene ud for Gilleleje gennem tiden havde medført mange strandinger.

Fra begyndelsen var der tale om åbne kulfyr, men år 1800 blev de overdækket med glaskupler. 1898 blev Vestre Fyr forhøjet og udstyret med roterende linseapparat og østre fyr blev lukket. Ejerskabet til Østre Fyr overgik senere fra Farvandsvæsenet til Søborg-Gilleleje Kommune, og o. 1980 blev det besluttet at restaurere fyret tilbage til udseendet fra år 1800. I 1982 blev Gilleleje Museum bedt om at indrette en udstilling i fyret. I 2005 blev indgået aftale mellem Farvandsvæsenet (nu Søfartsstyrelsen) og Græsted-Gilleleje Kommune om overdragelsen af brugsretten til Vestre Fyr, hvorefter HHKC blev bedt om at indrette et fyrmuseum i den gamle fyrmesterbolig ved fyret. Siden da har Fyrhistorisk Museum på Nakkehoved vist en udstilling, der i hovedtræk beskriver dansk fyrvæsens udvikling med udgangspunkt i de to fyrtårne, men samtidig fortæller den lokale historie om fyrene på Nakkehoved med de skiftende fyrmestre. Et særligt emne i udstillingen er kongehusets interesse for stedet.

Laugø Smedje

Laugø Smedje ejes af Gribskov Kommune, men har siden 1983 været stillet til rådighed for museumsaktiviteter. En aftale med Dansk Metal gør det muligt hen over sommeren at demonstrere det gamle smedehåndværk gennem en aktiv indsats fra seniorsmede i fagforbundet. Smedjens nuværende udseende stammer fra 1924.

Helsingegården

På Helsingegården har Museum Nordsjælland fået stillet to udstillingslokaler til rådighed i kælderen. I det ene vises dyrlæge Jens Grams stue fra Helsingø, der tidligere var udstillet på Bymuseet Kongensgade, og i det andet en udstilling med et stuemiljø fra 1960'erne, hvor de ældre må sætte sig i møblerne. I rummet er gamle ugeblade, der kan læses i, og brugsgenstande, som de ældre kan tage i hænderne. Tanken er, at demente kan få en oplevelse ved at genkende ting fra tidligere i deres liv.

”Hørsholm Egnsmuseum”

Bygningen er opført i 1723 som administrationsbygning for krongodset Hørsholm, der hørte under Hirschholm Slot. Den ene halvdel af stueetagen rummer i dag en (forældet) permanent udstilling om det nedrevne Hirschholm Slot og om Struensee-tiden. Stueetagens anden halvdel rummer en tidssvarende, permanent udstilling (åbnet 2009), som omhandler de arkæologiske fund fra Nivåfjordens stenalderbopladser – bl.a. er der udstillet flere unikke grave med velbevarede skelletter.

Bygningen indgår i et samlet miljø af bevarede avls- og administrationsbygninger fra 1700-tallet. De øvrige bygninger rummer blandt andet Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum. Naboskabet udmøntes i faglig udveksling og i fælles formidling i form af den årlige ”museumsdag”.

Museumsbygningens historie og beliggenhed er den største værdi for Museum Nordsjælland og er et godt afsæt for formidlingen af historien om Hirschholm Slot og den delvist bevarede slotshave. Derimod vanskeliggør bygningens størrelse og indretning (med syv små stuer og mange vinduer) en tidssvarende udstillingsvirksomhed, herunder særudstillinger eller en mere dækkende formidling af væsentlige emner i den lokale historie.

Lokalarkivet i Hørsholm

Ved siden af udstillingsbygningen i Hørsholm ligger "Vognremisen" fra 1720'erne, der rummer Hørsholms lokalarkiv, og som er en afdeling af museet. Lokalarkivets magasiner er ved at være fyldt op, og der er utilstrækkelig publikumsplads, men beliggenheden ved siden af museet fungerer godt i forhold til publikum.

Stenalderbopladsen ved Mortenstrupgård

På en mark nær det centrale Hørsholm har Museum Nordsjælland fra maj til oktober et aktivitetstilbud til skolerne i Hørsholm og Fredensborg kommuner. På grundlag af de arkæologiske fund fra Nivåfjorden har museet indrettet en boplads, hvor eleverne kan opleve "en dag i stenalderen" gennem aktiviteter og fortællinger ved en af museets arkæologer. Aktiviteten er især en succes i forhold til indskolingstrinnet, men er også efterspurgt af mellemtrinnet. Det er uvist, hvor længe museet har rådighed over området, der tilhører Hørsholm Kommune, ligesom det er uvist, hvor længe museet har adgang til et tilknyttet opbevaringsrum på den privatejede Mortenstrupgård.